

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni,
județul Vrancea

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea, are ca obiect verificarea condițiilor de cazare și tratament din unitate și este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, prin vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție.

În acest sens, în temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului a efectuat, la data de 12.10.2017, o vizită la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, respectiv doamna

, jurist și domnul , asistent social, consilieri în cadrul Centrului Zonal Bacău; domnul , medic, consilier în cadrul Centrului Zonal Craiova; doamna , psiholog din partea Colegiului Psihologilor din România și doamna , reprezentant al Asociației Romilor Creștini “Calea, Adevărul și Viața” Bacău.

Vizita a avut ca obiectiv verificarea condițiilor de cazare și tratament din unitate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

Din partea Spitalului de Psihiatrie Dumbrăveni, județul Vrancea au participat la discuții și la vizitarea acestuia managerul spitalului, directorul medical, personal medical și economic. În cadrul discuțiilor, managerul spitalului a făcut o scurtă prezentare a situației din Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni este situat în comuna Dumbrăveni, județul Vrancea, pe drumul european E 85, la o distanță de 20 km față de municipiul Focșani și la 19 km de Râmnicu - Sărat. Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni era singura unitate de profil din județ, cu adresabilitate mare, rata de utilizare a paturilor fiind de aproximativ

100%. Populația arondată acestui spital era de peste 40.000 de locuitori din 11 comune înconjurătoare.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni este o unitate sanitară de monospecialitate de interes județean, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Sănătății asigurând servicii medicale de psihiatrie pentru pacienții cronici.

Conform opiniei managerului unității, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni dispune de o structură adecvată specialității de psihiatrie, de o dotare corespunzătoare cu aparatură medicală și personal specializat, având amplasament și accesibilitate pentru întreg teritoriul județului Vrancea.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni funcționează în clădiri în sistem pavilionar astfel:

- Pavilionul numărul 1, unde funcționau birouri administrative și de contabilitate, precum și compartimentul cronici (afecțiuni psihosomatice) cu 20 de paturi distribuite în opt saloane pentru pacienți, două cabinete medicale, săli de mese, grupuri sanitare;
- Pavilionul numărul 2, unde funcționa o farmacie cu circuit închis și un compartiment de radiologie;
- Pavilionul numărul 3, situat în partea centrală a unității, unde se aflau camera de primiri urgențe, saloanele destinate femeilor internate în Secția Psihiatrie Cronici (25 paturi), cabinete ale medicilor și săli de tratamente. Tot în acest pavilion erau amplasate camera de gardă, cabinetul medicilor specialiști psihiatrie, blocul alimentar cu bucătăria și sala de mese, iar în partea de nord, saloanele destinate bărbaților internați în Secția Psihiatrie Cronici (50 paturi), cabinetul de consultații și sala de tratament;
- Într-un alt pavilion, situat în partea de vest a unității, se afla clubul destinat activităților de terapie ocupațională;
- Spitalul dispunea de o spălătorie modernă, dotată cu mașini și utilaje de performanță, de un pavilion unde erau amplasate magaziile de alimente și materiale sanitare, precum și de garaje.

Structura organizatorică a Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, aprobată prin Ordinul nr. 1469/02.12.2013 al Ministrului Sănătății, era următoarea:

- Secția Psihiatrie Cronici Dumbrăveni - 75 paturi;
- compartiment cronici (afecțiuni psihosomatice) - 20 paturi;

- camera de gardă;
- Secția Exterioară Psihiatrie Cronici Dumitrești - 40 paturi din care :
  - cronici (afecțiuni psihosomatice) - 15 paturi;
  - compartiment psihiatrie cronici (lungă durată) - 25 paturi;

TOTAL: 135 paturi.

- Spitalizare de zi (cronici) - 4 paturi;
- Staționar de zi - 15 locuri;
- Farmacie;
- Laborator de analize medicale;
- Laborator radiologie și imagistică medicală;
- Compartiment terapie ocupațională și ergoterapie;
- Compartiment psihologie și asistență socială;
- Compartiment de supraveghere și control al infecțiilor nosocomiale;
- Aparat funcțional.

La data vizitei, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni era încadrat în categoria Nivel Acreditat în baza Ordinului nr. 603/29.09.2016 al Președintelui Autorității Naționale de Management al Calității în Sănătate.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni avea Autorizație Sanitară de Funcționare, valabilă la termen, eliberată de Direcția de Sănătate Publică Vrancea.

În ziua vizitei, în această unitate medicală erau internați 121 de pacienți adulți diagnosticați cu diverse afecțiuni psihice (întârziere în dezvoltarea psihocognitivă în diferite grade, tulburări de comportament, autism, schizofrenie, tulburări organice de personalitate, demență etc.), dintre care 68 în Secția Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, 17 în Secția Psihosomatici Dumbrăveni și 26 în Secția Exterioară Psihiatrie Cronici Dumitrești.

În această unitate nu se efectuau decât internări voluntare.

Finanțarea unității era asigurată prin contractul de furnizare de servicii medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, încheiat cu Casa de Asigurări de Sănătate Vrancea, conform Hotărârii de Guvern nr. 161/2016 pentru aprobarea pachetelor de servicii medicale, a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2016-2017, cu modificările și completările ulterioare, și Ordinului Ministrului Sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr.

196/139/2017 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare în anul 2017 a Hotărârii de Guvern nr. 161/2016, precum și de la bugetul Ministerului Sănătății.

Cu privire la efectuarea operațiunilor de dezinfecție și verificarea eficienței substanțelor folosite, a reieșit că acestea se efectuau periodic și ori de câte ori era nevoie, de către o firmă cu care era încheiat un contract de prestări servicii. Din observațiile făcute de echipa de vizită, precum și din discuțiile purtate cu pacienții, a reieșit faptul că nu a fost semnalată prezența insectelor sau a rozătoarelor, procedura de dezinfecție și deratizare efectuându-se periodic, conform documentelor prezentate echipei de vizită.

Alimentarea cu energie electrică era asigurată prin conectarea la rețeaua publică de electricitate, însă spitalul era dotat și cu grup electrogen propriu. Apa rece era furnizată permanent, unitatea fiind alimentată din sursă proprie (foraj de adâncime), iar apa caldă era asigurată în mod curent, spitalul având centrală termică proprie. Căldura în sezonul rece era asigurată prin intermediul centralei termice proprii.

Conform buletinelor de analiză a apei, efectuată la laboratorul Direcției de Sănătate Publică Vrancea și prezentate la solicitarea echipei de vizită, parametrii de potabilitate ai apei respectau prevederile Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile.

Cât privește personalul, la data vizitei erau ocupate următoarele posturi: 4 medici specialitatea psihiatrie, 2 medici specialitatea medicină internă, 1 medic specialitatea radiologie și imagistică medicală, 1 medic specialitatea medicină de laborator, 1 medic specialitatea medicină generală și medicină de urgență, 6 medici rezidenți anul I în specialitatea psihiatrie, 1 farmacist, 1 biolog, 51 asistenți medicali, 26 infirmiere și 11 îngrijitoare curățenie.

Conform statului de funcții al instituției existau mai multe posturi vacante de personal medical și de îngrijire (medic specialist psihiatru - 3, medic radiolog - 1, asistenți medicali - 1, dietetician - 1, infirmieri - 7, îngrijitori curățenie - 9).

Programul de lucru al medicilor era de 7 ore/zi, neexistând linie de gardă în specialitatea psihiatrie. Există însă cameră de gardă în specialitatea medicină generală, cu program de lucru permanent 24/24 ore. Gărzile erau efectuate de 7 medici cu diverse specialități (medicină generală, medicină internă, medicină școlară, psihiatrie).

Cu ocazia vizitării Spitalului de Psihiatrie Dumbrăveni, membrii echipei de vizită au constatat următoarele:

Referitor la condițiile de cazare, persoanele internate erau grupate în saloane în

funcție de vârstă, sex și patologie. Bolnavii erau cazați în saloane cu suprafețe care variau între 10-25 mp, cu 2-4 paturi, unele fiind dotate cu grup sanitar propriu, fiecare pat era prevăzut cu noptieră pentru depozitarea obiectelor personale. Paturile și saltelele erau noi, iar cazarmamentul era curat și bine întreținut. Lenjeria de pat era schimbată ori de câte ori era nevoie, în special în cazul pacienților care prezentau și afecțiuni de continență.

Saloanele erau curate, luminoase, aerisite, pereții și pavimentul erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă, caloriferele erau suficiente și funcționale. Toate ferestrele de la saloanele bolnavilor erau prevăzute cu gratii de siguranță. Iluminatul natural și artificial era asigurat în condiții corespunzătoare. Existau și saloane dotate suplimentar cu aer condiționat și aparate tv. Pe holuri existau montate bare de sprijin pentru pacienți și aparate de aer condiționat.

Grupurile sanitare comune erau curate, dotate cu lavoare, wc-uri și dușuri, cu instalații sanitare în stare bună și funcționale.

Referitor la asigurarea alimentației pacienților

Hrana zilnică a pacienților internați în această unitate era preparată la cantina proprie, de personal calificat (3 bucătari). Blocul alimentar era amenajat și dotat în mod corespunzător cu mașină de gătit alimentată cu gaz, cuptor electric, marmită pentru ceai, veselă din inox, mașină de spălat vase, frigider, congelatoare, aparat de aer condiționat care asigura o ventilație corespunzătoare. În cadrul unității existau două săli de mese amenajate și dotate în mod corespunzător, cu mobilier suficient, funcțional, confortabil și ușor de igienizat. Membrii echipei de vizită au observat că, pe parcursul servirii mesei, pacienții erau supravegheați de personalul de îngrijire. Servitul mesei în dormitoare se practica numai pentru persoanele a căror condiție de sănătate nu permitea deplasarea acestora sau aveau nevoie de ajutor pentru hrănire și hidratare. La blocul alimentar existau circuite separate pentru alimente și personal, incluzând și vestiar cu grup sanitar și duș pentru personal. Starea de curățenie și igienă la blocul alimentar și în sălile de mese era corespunzătoare și exista un meniu întocmit și afișat zilnic. În ziua vizitei erau pregătite pentru servire la masa de prânz supă de zarzavat și ardei umpluți cu carne. Echipa de vizită a analizat hrana destinată servirii la prânz în ziua respectivă și a constatat că aceasta era corespunzătoare din punct de vedere fizic și organoleptic. Existau prelevate probe alimentare, care erau păstrate în recipiente închise, etichetate corespunzător și depozitate timp de 48 de ore într-un frigider

special folosit în acest scop, conform prevederilor legale în vigoare.

Bolnavii diagnosticați cu afecțiuni cronice asociate (diabet zaharat, afecțiuni cardiace, digestive, hepatice etc.) beneficiau de meniu separat, conform recomandărilor medicului specialist.

Dezinfecția veselei se efectua periodic, secția având în dotare substanțe dezinfectante pe bază de cloramină.

Referitor la acordarea asistenței medicale

Îngrijirea personală a pacienților internați la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni era corespunzătoare, astfel că aspectul general al pacienților era unul îngrijit. Pacienții primeau ajutor din partea personalului de îngrijire în efectuarea activităților zilnice (îmbrăcat/dezbrăcat, servitul mesei, igiena personală etc.). Nu au fost identificați bolnavi cu escare sau alte leziuni cutanate care să probeze o eventuală îngrijire deficitară.

Pavilioanele unității erau dotate cu rampe de acces pentru scaunele rulante.

Cu privire la serviciile medicale asigurate pacienților internați în unitate, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni dispunea de mai multe cabinete medicale, repartizate pe secții, unde își desfășurau activitatea medicii instituției și săli de tratament amenajate și dotate în mod corespunzător cu canapea de consultații, paravane textile pentru respectarea intimității, dulapuri pentru păstrarea medicamentelor, aparate de urgență și aparatură specifică (electrocardiograf portabil, aparat portabil de oxigen, trusă portabilă de urgență, echipament informatic, stetoscop, tensiometru, termometre, cântar, glucometru etc.).

Unitatea dispunea și de un ecograf utilizat de medicii care aveau competență în efectuarea acestei investigații, pentru diagnosticarea unor afecțiuni medicale, **dar aparatul era vechi și neperformant.**

În această unitate erau internate în general, persoane cu istoric medical psihiatric cunoscut, internările efectuate în această instituție fiind de durată medie (11 – 52 zile), existând și posibilitatea internărilor de zi (4 paturi), iar la Secția Exterioară Dumitrești se efectuau internări de lungă durată (luni, ani), majoritatea pacienților internați aici fiind diagnosticați cu afecțiuni psihice severe, care necesitau tratament permanent și supraveghere continuă din partea personalului specializat.

Medicii de specialitate psihiatrie asigurau consultațiile medicale de specialitate și elaborarea schemei terapeutice. Evoluția clinică sub tratament a bolnavilor era monitorizată

zilnic de medicii psihiatri, iar schema terapeutică era revizuită în cazul în care simptomele clinice (somatice, psihice, comportamentale) impuneau această conduită, conform protocoalelor și ghidurilor terapeutice în vigoare.

Ceilalți medici specialiști (medicină internă, medicină generală, radiologie, laborator) asigurau consultațiile de specialitate pentru patologia asociată a bolnavilor și efectuarea investigațiilor paraclinice recomandate (radiologie, laborator).

Spitalul avea laborator de analize, dotat cu aparatură modernă, unde se efectuau analizele medicale ale bolnavilor internați, inclusiv teste virale pentru depistarea cazurilor de hepatită B sau C. De asemenea, spitalul avea un **compartiment de radiologie unde se efectuau investigații radiologice, cu mențiunea că aparatul folosit era vechi (din anul 1981), având un grad de folosință îndelungat.** Compartimentul de radiologie avea autorizație pentru desfășurarea de activități în domeniul nuclear eliberată de Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare (C.N.C.A.N.).

Administrarea tratamentului medical, supravegherea stării de sănătate și efectuarea îngrijirilor conform recomandărilor medicale erau acordate de personal calificat (asistenți medicali și infirmieri).

Toate saloanele erau dotate cu butoane de panică și sistem de supraveghere video.

Echipele de vizită au constatat că în cadrul spitalului existau întocmite și completate în mod corespunzător diverse registre medicale (registrul de internări, registrul camera de gardă, registrul de vizitatori, registrul de procese verbale întocmite la schimbul de tură) și fișe medicale ale pacienților, unde erau consemnate monitorizarea stării generale de sănătate și a funcțiilor vitale, simptomatologia bolilor, tratamente, consultații medicale interdisciplinare, rezultatele analizelor efectuate etc.

Camera de gardă era dotată cu aparatură de urgență, inclusiv defibrilator și aparat de aspirație.

Fișele medicale ale pacienților aveau atașat formularul de consimțământ informat completat și semnat de către pacient sau reprezentantul legal al acestuia.

Serviciile medicale de altă specialitate (chirurgie, ortopedie, neurologie etc.) erau asigurate de medici specialiști din cadrul Spitalului Județean de Urgență Focșani sau Spitalului Militar Focșani, unități cu care Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni avea încheiate protocoale de colaborare. Bolnavii erau transportați la aceste unități medicale cu ambulanța din dotarea spitalului sau cu ambulanțe ale Serviciului Județean de Ambulanță

Vrancea, însoțiți de personal medical calificat.

Întreg personalul unității medicale avea analizele medicale obligatorii la zi, consemnate în dosarele medicale proprii ale angajaților, împreună cu fișele de aptitudine întocmite conform normelor legale.

Serviciile stomatologice pentru pacienți erau asigurate la cabinetul stomatologic din localitatea Dumbrăveni, situat în vecinătatea spitalului.

Exista întocmit contract cu o firmă specializată pentru ridicarea deșeurilor medicale periculoase. În dotarea secțiilor existau materiale pentru curățenie și dezinfecție în stoc suficient, iar igienizarea spațiilor se făcea în baza unui grafic zilnic de curățenie.

Referitor la asigurarea tratamentului pacienților internați la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, aceștia beneficiau de tratament gratuit, în baza recomandării medicului specialist.

În cadrul spitalului funcționa o farmacie cu circuit închis, amenajată și dotată în mod corespunzător, cu dulapuri pentru păstrarea medicamentelor, securizate cu sistem de închidere cu cheie, echipament informatic, birou etc. Farmacia avea Autorizație de Funcționare eliberată de Ministerul Sănătății, precum și Autorizație pentru Activitate cu Stupefiante eliberată de Direcția Generală Farmaceutică. Medicamentele erau ridicate din farmacia unității în baza condicii de medicamente emise online și erau păstrate în condiții corespunzătoare de siguranță, în sala de tratament, în pungi etichetate cu numele fiecărui beneficiar și erau distribuite conform prescripției medicale, de către personalul medical de serviciu.

Insulina bolnavilor diagnosticați cu diabet zaharat era păstrată în frigider în sălile de tratament, împreună cu alte medicamente care trebuiau depozitate în astfel de condiții.

Personalul unității a prezentat echipei de vizită documente care să ateste proveniența și gestionarea medicamentelor (facturi, note de recepție, fișe de stoc, condică de medicamente etc.).

În cazul apariției unor situații de urgență medico-chirurgicală la bolnavii internați, se solicita ajutorul medicului de gardă, iar dacă afecțiunea depășea competența acestuia se apela la Serviciul Național Unic de Urgență 112.

Sălile de tratament erau dotate cu truse mobile de prim – ajutor, iar la camera de gardă exista defibrilator și aparat mobil de aspirație. În incinta unității exista și o stație a Serviciului de Ambulanță Județean Vrancea, care funcționa permanent, cu mașină și

personal calificat.

Urgențele psihiatrice apărute în afara programului de lucru al medicilor specialiști psihiatri angajați ai spitalului erau direcționate către Secția Psihiatrie Acuți a Spitalului Județean de Urgență Focșani, unde exista linie de gardă, fiind semnat și un protocol în acest sens între cele două unități.

În caz de transfer la altă unitate medicală era folosită ambulanța din dotarea spitalului sau ambulanțele Serviciului de Ambulanță Județean Vrancea în urma apelării Serviciului Național Unic de Urgență 112.

În cazul urgențelor medico-chirurgicale apărute la Secția Exterioară Psihiatrie Cronici Dumitrești se apela la Serviciul Național Unic de Urgență 112.

În anul 2017, tot personalul unității a efectuat un instructaj privind urgențele vitale.

În ceea ce privește asistența medicală în cazul bolilor infecto-contagioase (TBC, HIV, Hepatită virală etc.), la data efectuării vizitei, nu existau internate în secție persoane diagnosticate cu boli infecto-contagioase în fază acută.

Conform evidențelor medicale, în anul 2016 a fost diagnosticat un caz de tuberculoză pulmonară la unul din bolnavii internați, iar în anul 2017 încă unul. Bolnavii au fost transferați la Spitalul de Pneumologie din Focșani în vederea instituirii terapiei adecvate, iar contactii acestor cazuri au efectuat examen radiologic în cadrul anchetei epidemiologice, rezultatele fiind negative.

Conform documentelor medicale prezentate echipei de vizită, în cadrul secției existau internați și pacienți diagnosticați cu hepatită cronică virală tip B sau tip C în stare inactivă (purători), bolnavii beneficiind de tratament cu medicamente hepatoprotectoare recomandat de medicii specialiști.

Secția nu avea amenajat un izolator pentru apariția unor posibile cazuri de boli transmisibile, bolnavii fiind transferați în această situație la Secția de Boli Infecțioase din cadrul Spitalului Județean de Urgență Focșani.

Din documentele prezentate a reieșit că în anul 2016 au fost realizate 1529 de internări, iar în anul 2017 până la data vizitei 1210 internări.

Cu privire la evenimentele deosebite înregistrate, în anul 2016 au fost înregistrate 3 decese, iar în anul 2017 până la data efectuării vizitei 3 decese. Nu au fost înregistrate cazuri de suicid.

În cazul deceselor survenite a fost respectată procedura standard aplicată în cazul

decesului unui pacient, care precizează că în cadrul acestei unități orice deces este considerat moarte suspectă și este anchetat de organele de cercetare abilitate. Conducerea unității sanitare a anunțat autoritățile abilitate (Parchetul, Poliția, Serviciul de Medicină Legală). Conform documentelor prezentate echipei de vizită, în niciunul dintre cazurile de deces nu s-a constatat vreun abuz fizic sau de altă natură și nu s-a dispus începerea urmăririi penale.

Cu privire la procedura izolării și conțenționării pacienților internați la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, **în această unitate medicală nu se practica măsura izolării, în unitate nefiind amenajată o cameră de izolare conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016, art. 8 (4,5,6) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002.**

Exista întocmit un Registru privind evidența pacienților conțenționați unde erau înregistrate 27 cazuri de aplicare a măsurii de conțenționare în anul 2016, respectiv 48 de cazuri în anul 2017 până la data vizitei, dar **nu era întocmit un Registru al măsurilor de conțenționare și izolare, completat potrivit prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016, art. 9 (11) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, prin urmare, deși toate mențiunile legale erau trecute într-un registru de tratament, este necesară întocmirea unui registru separat al măsurilor de conțenționare și izolare conform prevederilor legale anterior menționate.**

În Registrul privind evidența pacienților conțenționați, care era de fapt un registru de tratament adaptat pentru acest lucru, erau precizate ora și minutul instituirii măsurii restrictive, gradul de restricție, circumstanțele și motivele care au stat la baza dispunerii măsurii restrictive, numele medicului care a dispus măsura restrictivă, prezența oricărei leziuni fizice suferite de pacient sau personalul medical în legătură cu aplicarea măsurii restrictive, ora și minutul fiecărei vizite de monitorizare a pacientului cu precizarea valorilor funcțiilor vitale, îndeplinirea nevoilor fiziologice sau a altor nevoi, după caz, ora și minutul ridicării măsurii restrictive, cu excepția numelui membrilor personalului medical care au participat la aplicarea măsurii restrictive.

Pentru conțenționare se foloseau chingi din piele, mijloace omologate de Ministerul Sănătății.

Referitor la acordarea asistenței psihologice

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni dispunea de o structură adecvată specialității de psihiatrie, de o dotare cu aparatură medicală corespunzătoare și personal specializat.

Unitatea era dotată cu un cabinet psihologic, amplasat într-o încăpere exterioară spitalului, un spațiu generos, însă cu o dotare tehnică minimă (mobiliu vechi, sobă nefolosită în acel moment, deși în cabinet era o temperatură scăzută). În același cabinet se desfășurau și activități specifice terapiei de grup.

Asistența psihologică era asigurată de un psiholog clinician specialist, la cererea medicului sau a pacientului. **Din discuțiile cu personalul de specialitate și documentele puse la dispoziția membrilor echipei, a reieșit că în secția de bolnavi psihosomatici rareori aveau loc intervenții terapeutice psihologice.**

Conform programului existent psihologul efectua câte 65 minute de consiliere psihologică în zilele de luni și marți la Spitalul Dumbrăveni și 65 minute la Secția Dumitrești, în timp ce evaluarea psihologică a noilor pacienți se realiza în intervalul 13.45-14.45 de luni până marți la secțiile de la Dumbrăveni, iar în ziua de miercuri, între orele 13.45-14.45 la secția exterioară Dumitrești. Conform opiniei membrilor echipei de vizită, timpul alocat consilierii psihologice și evaluării psihologice a pacienților era insuficient pentru acoperirea nevoilor acestora, fiind necesară suplimentarea orelor de consiliere și evaluare psihologică, având în vedere faptul că o ședință de consiliere/evaluare psihologică/pacient durează între 40-50 minute.

Activitatea psihologică era consemnată în Registrul actelor profesionale, în cursul anului 2016 beneficiind de servicii psihologice un număr de 162 pacienți, iar în anul 2017 până la data vizitei 128 pacienți.

În timpul vizitei s-au solicitat evaluările psihologice efectuate pacienților, însă nu a fost prezentată niciuna, deoarece documentele nu fuseseră întocmite. De asemenea, niciun pacient nu avea dosar personal de asistență psihologică. În foaia de internare se regăseau concluziile evaluării psihologice inițiale, fără a fi precizate instrumentele de evaluare folosite (scoruri, corelații) și nici intervențiile psihologice ulterioare. Psihologul unității a prezentat o listă de teste, pe care afirma că le folosea, însă niciunul dintre acestea nu era licențiat.

Nu au fost prezentate rapoartele de consiliere psihologică și procedura aplicată

în cazurile persoanelor agresive, a celor cu risc de suicid etc., precum și modalitatea de intervenție în situație de criză.

În ceea ce privește formarea profesională, din informațiile furnizate de personalul unității a reieșit că psihologul unității nu a mai participat de câțiva ani la cursuri de formare continuă.

În cadrul spitalului se realiza terapie ocupațională și de grup, unde pacienții participau la cerere (pictură, desen, muzică, broderie, lectură, vizionări filme, jocuri psiho-educative, exerciții fizice etc.). Exista un atelier de tâmplărie, o seră pentru legume, terenuri pe care se cultivaseră legume și cereale, pentru îngrijirea acestora fiind implicați pacienții.

În curtea spitalului exista o biserică, iar preotul oferea consiliere pastorală și implica pacienții în diferite activități specifice.

Referitor la tratamentul bolnavilor, membrii echipei au observat că pacienții aveau libertate de mișcare, pe timpul zilei intrau și ieșeau când doreau din saloane, deplasându-se în parcul spitalului sau celelalte spații de relaxare.

În urma interviurilor cu pacienții, a rezultat că aceștia erau mulțumiți de condițiile de cazare și de hrana primită, de asistența medicală acordată. Relațiile pacienților cu personalul spitalului erau bune, medicii și asistentele medicale se adresau politicos. Pacienții erau informați în legătură cu dreptul la asistență psihologică și cui trebuie să se adreseze în acest scop.

Referitor la activitatea de asistență socială

Spitalul avea angajat un asistent social, care nu era înscris în Registrul Național al Asistenților Sociali din România.

Activitatea acestuia în cadrul spitalului consta în principal în demersuri pentru obținerea drepturilor cu caracter social pentru pacienți, întocmire acte de identitate, identificarea aparținătorilor și facilitarea legăturilor dintre pacient și familie, acordarea de sprijin pacienților și familiilor acestora pentru dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective, pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială. **Ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii, nu erau cuantificate într-un registru, instrument relevant pentru monitorizarea activității asistentului social, dar și util în gestionarea cazuisticii sociale a spitalului.**

Asistentul social, angajat al spitalului din anul 1997, nu a participat niciodată la cursuri de formare profesională continuă accesate prin intermediul spitalului.

Din informațiile furnizate de personalul spitalului, s-a concluzionat că un procent de 35-40% dintre pacienți erau cazuri sociale. Cea mai mare dificultate care împiedica continuitatea acordării asistenței sociale persoanelor externate era constituită de lipsa factorilor de sprijin în comunitate/societate (instituții, ONG-uri, organizații sau asociații).

Cu privire la colaborarea spitalului cu instituții sau asociații, s-a remarcat faptul că spitalul nu avea încheiate protocoale de colaborare cu organizații neguvernamentale sau instituții care desfășoară activități relevante pentru profilul spitalului, fiind necesară încheierea unor astfel de colaborări.

Referitor la posibilitatea pacienților de a-și exercita dreptul la practicarea religiei, s-a constatat că în incinta spitalului exista o biserică creștin-ortodoxă, aflată în ultimele faze ale construcției, bugetul pentru construirea acesteia fiind asigurat doar din donații și contribuții ale angajaților spitalului. Unitatea avea angajat un preot care desfășura activități moral-religioase cu pacienții Spitalului.

Cât privește posibilitatea pacienților de a desfășura activități sportive, recreative și de petrecere a timpului liber s-a constatat că spitalul dispunea de un teren de sport cu iarbă, dotat cu noaptea, unde pacienții desfășurau diverse activități sportive. De asemenea, s-a observat că existau televizoare în unele saloane, acolo unde patologia pacienților permitea acest lucru.

Spitalul dispunea de mai multe ateliere de ergoterapie (croitorie, broderie, tâmplărie, sculptură), dar și de un teren agricol și o seră, unde pacienții erau implicați în diverse activități, cu acordul acestora.

La sala cu destinație de club era amenajată o mică bibliotecă, existau jocuri recreative care erau puse la dispoziția pacienților (rummy, șah, table). În spital exista și o sală de sport unde pacienții aveau la dispoziție diverse aparate pentru efectuarea de exerciții fizice (bandă de alergat, bicicletă statică).

De asemenea, în spital au fost organizate mai multe evenimente cultural-educative cu participarea unor ansambluri folclorice, fanfara unității militare din Focșani sau grupuri de copii de la diverse școli din comunitate.

Referitor la dreptul pacienților de a menține legătura cu membrii familiei sau alte persoane, pacienții primeau vizite în spital, acestea desfășurându-se conform programului de

vizitare afișat în diverse locuri, inclusiv la avizierele din pavilioane. La Pavilionul bărbați era amenajat un spațiu destinat exclusiv întâlnirilor cu aparținătorii, dotat cu masă, scaune, canapea.

Referitor la dreptul pacienților de a face sugestii, sesizări, reclamații s-a putut observa că existau cutii pentru depunerea sugestiilor și reclamațiilor și erau înființate și registre separate, pe pavilioane (unul la pavilionul femeii și unul la pavilionul bărbați) pentru înregistrarea acestora. Registrele nu erau completate cu nicio sesizare, argumentat, conform declarațiilor personalului, de faptul că pacienții nu fac sesizări în scris, ci le aduc la cunoștința angajaților în mod direct.

Alte aspecte desprinse din discuțiile cu personalul spitalului și din interviurile cu pacienții s-au referit la faptul că în ultimii ani nu s-au înregistrat situații de abuz săvârșit de către angajați asupra pacienților. Persoanele internate intervievate au declarat că sunt mulțumite de condițiile din spital, de calitatea hranei, precum și de modul în care sunt tratate de angajații spitalului, aspecte confirmate și de observațiile pe care le-au făcut membrii echipei Avocatului Poporului în timpul vizitei în spital.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

1. Conducerii Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- efectuarea demersurilor necesare în vederea încadrării de personal pe posturile vacante (medic specialist psihiatru, radiolog, ergoterapeut, psiholog/psihoterapeut, infirmieri, îngrijitori curățenie), având în vedere afecțiunile psihice severe ale pacienților internați în această unitate și necesitatea asigurării unor servicii medicale și psihologice la standarde corespunzătoare pentru această categorie de pacienți;
- efectuarea demersurilor necesare în vederea achiziționării unui ecograf și a unui aparat Roentgen nou pentru Compartimentul de Radiologie;

- amenajarea unei camere de izolare și întocmirea Registrului măsurilor de izolare și conținere conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002.;
- participarea psihologului și asistentului social ai unității la cursuri de formare continuă, precum și înscrierea asistentului social în Registrul Național al Asistenților Sociali din România, obligativitate prevăzută de Legea nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social din România;
- organizarea cabinetului psihologic conform standardelor specifice Legii nr. 213/2004;
- achiziționarea unui număr minim de teste psihologice cu licență și elaborarea unei proceduri specifice activităților psihologice și a unui program de lucru care să acopere nevoile pacienților, cu respectarea normelor în vigoare pentru fiecare tip de activitate;
- dezvoltarea de programe terapeutice specifice fiecărei tulburări, conform protocoalelor terapeutice (terapia memoriei, exerciții psihomotorii, stimularea multisenzorială, alte forme de terapie socială, ocupațională, prin muzică, dans etc.)
- înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii, instrument relevant pentru cuantificarea activității asistentului social, dar și util în gestionarea cazuisticii sociale a spitalului;
- inițierea demersurilor în scopul încheierii unor protocoale de colaborare cu instituții ONG-uri, organizații sau asociații, în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor oferite pacienților, și în mod special celor cu dificultăți sociale.